

SOSYAL BİLİMLERDE TEMEL KAVRAMLAR

SİYASET

Siyaset Nedir : Ortak kurallar ve karar alma mekanizmasıyla ilgilenen Sosyal bilim dalıdır.

SİYASET BİLİMİN TEMEL KAVRAMLARI :

İktidar :

- Bir kimsenin kendi istediğini bu talebe, yönelik muhalefetin varlığına rağmen yaptırabilme gücünü ifade eder.
- İktidar ilişkilerin özünde zor kullanma tehdidi yatar .Her iktidar kendini meşru göstermek zorundadır.

Meşrulaştırmak :

- İktidara itaat etmeyi, normal, olağan olması gereken bir eylem olarak gösterebilmek demektir.

Devlet :

- Belli bir coğrafi alan ve alan üzerinde yaşayan nüfus üzerinde şiddet kullanma tekeline sahip olduğunu iddia eden hiyerarşik bir örgüttür.

Egemenlik :

- Ülke sınırları içinde hakim olan kendisinden başka sınırlama kabul etmeyen herkesi bağlayan kararlar alan en üstün gücün devlet olduğunu kabul ifade eder. Egemenlik siyasal gücü ifade etmeye yarayan bir soyutlamadır.

Küreselleşme :

- Mal insan sermaye ve fikirlerin dünya üzerinde her zaman olduğundan çok daha hızlı biçimde hareket etmeleri olgusunu ifade eder. Ülkeler arasındaki ilişkileri ve karşılıklı bağılıkları artırır. Sınırları bulanıklaştırır. Dünyanın bir bölgesinde olan bir olay diğerini yakından ilgilendirir.
- 17 Y.Y dan itibaren hız kazanmaya başlamıştır.

Refah Devlet :

- Bireylerin hayat, hürriyet ve mülkiyet haklarını koruma ile beraber belli bir sosyo ekonomik düzeyde yaşamalarını amaçlayan devlet türüdür. Eşitsizlikleri gidermeye çalışır, işsizlik, hastalık gibi hallerde vatandaş korumaya gayret gösterirler. Refah devletlerinde sağlık ve eğitim harcamalarını önemli bir kısmı devlet tarafından karşılanır.

SİYASAL İDEOLOJİLER

İdeoloji :

- Daha iyi bir dünyanın nasıl kurulacağını gösteren insanları siyasal eyleme davet eden bir ölçüde sistematik ve kendi içinde tutarlı düşünceler demetidir.
- İdeoloji kelimesi ilk defa Fransız destutt de Trach tarafından Düşünceleri inceleyen bilim anlamında kullanılmıştır.
- Karl Marx ideolojiyi , sınıf ve sömürü gerçekliğinin gizlemek için egemenler tarafından oluşturulup ve gerçeği temsil eden bilimsel düşüncenin zıttıdır bilimsel olmayandır diye tanımlamıştır.

- Bilimsel olmayan ideoloji olarak görülmüş ve ideoloji toplumsal hayatın tüm yönlerine nüfus etmeyi amaçlayan TOTALİTER devlet ile özdeşleştirilmiştir.

- İdeoloji , Bize neyin önemli neyin önemsiz olduğunu ifade eder.
- İdeoloji insanları siyasal eyleme diğer bir ifadeyle siyasete katılmayı çağırırlar. İdeolojinin asli işlevlerinden biri soğukkanlı, objektif analiz ya da açıkların duygularına hitap etmektir.

İdeolojinin İşlevleri :

- Siyasal eyleme Çağrı – Siyasal Olayları Açıklama – Siyaseti Anlamlandırma – iyi Toplum Nasıl olacağını gösterme (siyasal Çıkarların temsili işlevlerinden değildir)

Liberalizm

- İdeolojidir.
- İnsanı öne çıkaran, akıl ve bilim yoluyla insanın doğa ve kendi hayatı üzerinde kontrol kurulabileceğini ve insanlığın sürekli daha iyiye doğru ilerlediği varsayımlarına dayalı aydınlatma geleneğinin parçasıdır.
- Bu kavramın öne çıkardığı temel değer birey ve bireyin özgürlüğüdür.
- Hiçbir şarta gerek kalmadan renk, ırk, dil, din , soy gibi farklılıkları bir kenara bırakarak belli haklara sahip olmalıdır.
- Liberalizme göre birey özgürlüğe en büyük tehdit devletten gelir. Devlet gerekli şeytandır.
- Liberalizme yönelik eleştirilerin başında bireyin arzu ettiklerini gerçekleştirebilme potansiyeline pozitif özgürlük denir.
- Liberal Demokrasinin olmazsa olmazları, Serbest Seçimler, Bağımsız Yargı, Medya, Yasama Organı (Başkanlık Sistemi bunların içinde yer almaz)

Sosyalizm :

- İdeolojidir.
- Sosyo ekonomik eşitlik, paylaşma, kardeşlik topluluk ve kolektif mülkiyet gibi değerlerin öne çıkaran bir ideolojidir.
- Sosyalist İdeoloji, hem özgürlük hem eşitlik arzu eder.

Muhafazakarlık :

- Tanımlanana en zor ideolojidendir.
- Kendi yaklaşımlarını genellikle bir ideoloji olarak görmezler Fransız devrimi ve Aydınlatma Felsefesinin sorgulanması Avrupa da muhafazakarlığın ortaya çıkışını tetikleyen temel olgudur.
- İnsan aklının gücü abartılmamalıdır .İnsan asla mükemmel olamayacak kusursuz bir yaratıktır. Dolayısıyla toplum da hiçbir zaman mükemmel ya da kusursuz olmayacaktır.
- İnsan aklına duyulan güvensizlik muhafazakarlığın temel köşe taşlarından birisidir.
- İnsan ahlaken bozulmaya meyilli bir yaratıktır.
- Muhafazakarlar, devleti çoğu zaman mistik anlamlar yüklenen bir

mekanizma olarak tanımlar .

Milliyetçilik :

- İdelolojidir.
- Millet ya da ulus kendisini diğer milletlerden dil soy kültür gelenek ve birlikte yaşama iradesinin varlığı yokluğu açısından farklı gören kimselerin oluşturduğu bir bütün olarak görülür.
- İdeoloji olarak Milliyetçilik , Her milletin kendi devletine sahip olması gerektiğini ifade eder.
- Milliyetçi ideolojiye , devletlerin sınırları içinde mümkün olduğunca tek bir millet yaşamalıdır.
- Milliyetçilik Fransız devriminden sonra yayılmaya başlamıştır
- Milliyetçilik İnsan Hakları millet kavramından önce gelir görüşünü savunmaz.

Sosyal Demokrasi

- İnsan ve toplum anlayışına dayalı temel İdeolojiler arasında görülmez .
- İşçi sınıfının kapitalist düzeni devirmesini değil de sistem içinde kalarak demokratik mücadeleler yoluyla haklar elde etmesini savunan bir ideolojidir.
- Sosyal Demokrasinin , Anthony Giddens tarafından geliştirilen Üçüncü Yol siyaseti sosyal demokrat ideoloji yeniden canlandırma çabalarının en önemli örneğidir.

Faşizm :

- 20 y.y ideolojisidir.
- Düşünceden ziyade eylemi vurgular. Kendisinin daha çok karşı olduğu şeyle tanımlamaya çalışan bir ideolojidir.

Faşist in Temel Özellikleri

- Üstün bir ulus ya da ırkın üstün olmayan diğer uluslar üzerinde egemenlik hakkı olduğu fikri, şovenist milliyetçilik ya da ırkçılığa dayalı yayılmacı ve saldırgan dış politika anlayışı
- Bireyin tamamen üstün liderin kişiliğinde somutlaşan devlete tabi olması
- Devlet dışındaki ara kurumalar izin verilmemesi, temel hak ve hürriyet kavramı ile parlamenter demokrasinin reddi
- Şiddet savaş ve militarist değerlerin öne çıkaran kominizm, ve sosyalizm karşıtı
- Gelişmiş ülkelerde faşist hareketler , daha çok ırkçılık ve yabancı düşmanlığı ve islamofobi olarak bilinir .
- Faşist ideoloji Liderlik sorgulanmamalıdır görüşünü benimser.

Feminizm

- Klasik ideolojiler arasında sayılmaz.
- Erkeğin lehine kadının aleyhine işlediği düşüncesinden yola çıkar .
- İlk ortaya çıkışı kadınların erkekle eşit siyasi haklara sahip olmaları, kamu alana girebilmeleri, erkeklerle eşit vatandaş olabilmelerin talepleriyle paralel gelişir.

- Radikal feministler erkek egemen düzeni sembolize eden patriyarki (ataerkillik) kavramı yardımıyla kadın erkek eşitsizliğinin diğer eşitsizliklerle benzer statüye sahip olmadığını belirtir.

Çevrecilik :

- Ekolojizm ile eş anlamlıdır. Toplumsal siyasal hayatı mümkün kılan doğal dünyanın, insanlar ve insanların faaliyetleri neticesinde zarara uğradığı, tahrip olduğudur.
- Ekolojizm bu mekanizmanın insan mücadelesiyle bozulduğu varsayımı üzerine şekillenir.

DEMOKRATİK REJİMLERDE SİYASAL KURUMLAR – DEVLET- TOPLUM İLİŞKİLERİ VE SİYASAL HAYAT

Demokrasi :

- Nihai siyasi karar alıcıların serbest seçimlerle iktidara gelmeleri ve siyasi iktidarın sınırlarının hukuki normlarla belirlenmiş bu temel hak ve hürriyetlerin demokratik olmayan rejimlere kıyasla daha korunaklı olması anlamına gelir.

Demokrasinin Özellikleri

- Yönetilenlerin yönetime katılımları, yönetilenlerin haklarının tanınması,-
- Kanun önünde eşitlik ve siyasi eşitlik prensiplerinin kabulü
- Özerk birey kavramıyla birlikte gönüllülük temelinde örgütlenmelerin önüne çıkması,
- Seçimler, seçilmişleri denetim altında tutmanın temel aracıdır.

Seçimler ve Yasama Organı :

- Seçimler yoluyla halkın temsilcilerini seçtiği olarak kabul edilir.

Seçim Sistemleri :

- Nispi Temsil Sistemi : Kullanılan oylarla milletvekili sayıları arasında orantılı bir temsile denir. Temsilde adaleti öne çıkartır.
- Çoğunluk Sistemi : En fazla oy alan parti ya da adaya avantaj sağlayan sisteme denir. Hükümet kurulabilecek çoğunluğa sahip parlamento komisyonu oluşturmayı amaçlar.

Yasama Organı :

- Tek ve çift meclisli olabilir. Çift meclisli ABD ve Almanya dır.
- Yasama organlarının ilk görevi Anayasa da dahil olmak üzere yasa yapmak, yasaları kaldırmak ya da değiştirmektir. İkinci görevi, Meclis araştırması, meclis Soruşturması, Soru , Gensoru gibi yollarla Yürütme organını denetlemektir
- Parlamenter sistemlerde Başbakan ve Bakanlar meclis içinden seçilir, Güvensizlik oyu ile düşerler.
- Başkanlık sistemlerinde Başkan yasama organından güvensizlik oyu ile düşürülemez. (temel fark)

Yürütme Organı ve Bürokrasi :

- Yasaların ve alınan kararların hayata geçirilmesinden sorumludur.
- Yürütme organı bakanlar ve başbakanıdan oluşan hükümetten oluşur. Bu oluşuma kabile adı verilir.
- Cumhurbaşkanı ya da Kral – Kraliçe yürütmenin sembolik başıdır.
- Başkanlık Sisteminde, Başkanın görevinde kalmak için meclisin onayına ihtiyacı yoktur. Yasa yapımı ve yüksek bürokratların atanmaları sürecinde başkan meclis desteğine ihtiyacı vardır.
- Başkanlık sistemi piramide benzer. Başkan yürütmenin asli unsurudur. Başkan tarafından atanan bakanlar sadece başkana karşı sorumludur.
- Yarı Başkanlık Sistemde ise, Başkanın yasama organından ayrı seçilir. Yürütme organı hükümetin gündelik işleyişinden sorumludur. Kriz yönetimi de yürütmenin sorumluluğundadır.

Baskı Grupları :

- Devletin ezici gücü karşısında zayıf kalan bireylerin hem kendi çıkarlarını savunmalarına hem de kendilerini devlete karşı daha iyi korumalarına yardım eder

